

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 12P/47/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2218203057
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Bíróová
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2021:2218203057.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda sudkyňou JUDr. Evou Bíróovou vo veci starostlivosti súdu o maloletého F. O., D.. XX.XX.XXXX, dieťa v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Strede, odbor sociálnych vecí a rodiny, dieťa rodičov: matka - Z. F., D.. XX.XX.XXXX, H. N. W. Z., A. Y. XXXX/XX, zastúpená Mgr. Matejom Krajčim, PhD., advokátom, Bratislava, Záhradnícka 51 a otec - S. O., D.. XX.XX.XXXX, H. N. W. Z., M. XXXX/XX, H.. Č.. W. Z., Č. O. N., R. XXX/XX, zastúpený advokátskou kanceláriou: JUDr. Peter Kubik, advokát, s. r. o., Dunajská Streda, Poľná cesta 966/9, o návrhu matky na zvýšenie výživného a o návrhu otca na úpravu rozsahu styku otca s maloletým dieťaťom, takto

rozhodol:

I. Súd zvyšuje otcovi výživné k maloletému F. O., D.. XX.XX.XXXX zo sumy 130 eur na sumu 180 eur mesačne počnúc dňom 28.06.2018.

II. Dlž na zročnom výživnom vznikol otcovi za obdobie od 28.06.2018 do 30.04.2021 v sume 15 eur, ktorý je povinný otec zaplatiť spolu s bežným výživným za mesiac máj 2021.

III. Súd upravuje rozsah styku otca s mal. F. nasledovne:

Otec je oprávnený stýkať sa s maloletým každý týždeň v sobotu v mesiacoch máj a jún tohto roka v čase od 09.00 h do 10.00 h a následne od júla tohto roka každú párnú sobotu roka v čase od 09.00 h do 15.00 h.

Matka je povinná dieťa na styk pripraviť a v stanovenom čase odovzdať otcovi v mieste bydliska dieťaťa a otec je povinný v stanovenom čase na rovnakom mieste dieťa matke vrátiť. V prípade, že sa z vážnych dôvodov nemôže styk otca s dieťaťom uskutočniť, sú povinní rodičia sa o tomto dôvode navzájom informovať, najneskôr 18 hodín pred začiatkom styku.

IV. Týmto sa mení v časti úpravy výživného a úpravy rozsahu styku rozsudok tunajšieho súdu č. k. 15P/1/2014-175 zo dňa 23.01.2015.

V. Žiadnej zo strán sa nepriznáva náhrada trov konania.

odôvodnenie:

(1) Matka maloletého dieťaťa (navrhovateľka) sa návrhom zo dňa 28.06.2018 domáhala zvýšenia výživného otcovi na maloletého zo sumy 130 eur mesačne na sumu 350 eur mesačne od podania návrhu. V návrhu uviedla, že naposledy bolo upravené výživné rozsudkom tunajšieho súdu v januári 2015, v tom čase bol maloletý žiakom 1. triedy základnej školy, suma výživného bola určená dohodou rodičov vychádzajúcej aj z toho, že v tom čase otec maloletého prezentoval vážny záujem podieľať

sa na starostlivosti o maloletého a zo snahy matky zabezpečiť maloletému zdravý a nerušený vývoj s pozitívnym vzťahom k jeho otcovi. S pribúdajúcim vekom a vývojom maloletého súvisia zvýšené náklady na jeho výchovu a starostlivosť. Maloletý sa venuje informatike, z ktorého dôvodu by bolo nutné mu vymeniť počítač zakúpený v roku 2016 za nový a výkonnejší s poukazom na vývoj pc techniky, zaujíma sa o šport a pravidelne sa venuje tréningom sebaobrany a fitness, s čím sú spojené aj náklady na športové oblečenie a pomôcky a poplatky za tréningy. Dieťa má predpísané okuliare, je alergik a je v starostlivosti neurológa. Od roku 2016 mu matka platí životné poistenie 35 eur mesačne a vkladá sumu 30 eur mesačne na tvorbu úspor. S dieťaťom a svojim partnerom žije matka od apríla 2016 v rodinnom dome zaťaženom hypotékou, dieťa má v dome vlastnú izbu. Z dôvodu zmeny pomerov na strane dieťaťa a tiež v súvislosti s riešením bytovej otázky považuje návrh za dôvodný. Výdavky na maloletého matka uviedla mesačne - spolu 362,52 eur (školský klub detí a obedy v školskej jedálni - 29 eur, vreckové 40 eur, strava a hygiena 130 eur, lieky 16,52 eur, permanentka do fitnessu 33 eur, tréningy sebaobrany 40 eur, poistenie a sporenie 65 eur a telefón 9 eur); ročné výdavky do školy - poplatok do ZRŠ 15 eur, poistenie 2,60 eur, kultúrne aktivity 48,50 eur, pracovný zošit 14,70 eur a denný letný tábor 77 eur. Ďalej vyčíslila výdavky v súvislosti so zariadením jeho detskej izby (nábytok, stolička, obliečky, vankúš, deka, vešiaky), zubná elektrická kefka, kolobežka telefón, darček, ošatenie a obuv, počítač s príslušenstvom (myš, chladič, hry), spolu 2.858,61 eur. Výdavky na bývanie uviedla sumou spolu 65,62 eur v podiele 1/3 na maloletého (plyn 107 eur, elektrina 46 eur, internet 15,50 eur, UPC TV 16 eur, vodné-stočné 2,36 eur, odvoz komunálneho odpadu 6,63 eur a daň z nehnuteľností 3,38 eur). Otec sa inak ako platením výživného na starostlivosti o maloletého nepodieľa, pričom podľa vedomostí matky dosahuje nadštandardné príjmy a inú vyživovaciu povinnosť nemá.

(2) Otec sa k návrhu vyjadril písomne podaním zo dňa 08.10.2018 (č. listu 136 v spise) tým, že nie je pravdivé tvrdenie matky o jeho nezáujme o maloletého, v období od narodenia maloletého do nástupu do školy bolo dieťa v sriedavej starostlivosti otca a matky, v tom období býval maloletý v domácnosti spolu s otcom a starou matkou zo strany otca, ktorí sa oňho starali osobne aj materiálne, mal vytvorený priestor na všestranný rozvoj, chodili spolu na výlety a dovolenky a maloletý sa tam cítil v bezpečí, bol veselým a rýchlo rozvíjajúcim sa dieťaťom, mal vytvorený hlboký citový vzťah so svojou starou matkou. Časom sa vzájomný vzťah rodičov dieťaťa zhoršil a matka neumožňovala styk otca s dieťaťom, napriek súdному rozhodnutiu. Rozhodnutím z roku 2015 na základe dohody rodičov kvôli pracovným povinnostiam otca, aj vzhľadom na deklarovajúcu ochotu matky umožniť stretávanie otca s maloletým, nebol styk otca s dieťaťom v rozhodnutí upravený, a teda bol ponechaný na dohodu rodičov. Matka však v styku otca s dieťaťom bránila, neumožňovala, aby trávili spolu dlhší čas súvisle a v dostatočnej kvalite a situácia sa zhoršila po tom, keď sa matka zoznámila so svojim súčasným manželom. Podľa otca sa matka snaží, aby sa otec vytratil zo života maloletého a úlohu otca prebral jej manžel. Matka akúkoľvek účasť otca na výchove maloletého nad rámec platenia výživného ani neprijíma. Oblečenie, ktoré mu otec alebo stará matka kúpi, maloletý nenesí a matka ho daruje alebo predá. Otec sa informoval o prospechu dieťaťa priamo v škole, prostredníctvom starej matky, čo sa snažila matka prekaziť. Maloletému však evidentne otec a stará matka chýbajú, maloletý je viac utiahnutý do seba a hrozí, že postupne sa otec s dieťaťom úplne odcudzia. Súčasná situácia tak nevyhovuje ani záujmom maloletého, jeho právu na rovnaký vzťah k obojom rodičom a neprospieva jeho všestrannému duševnému rozvoju. Otec netrúfal dostatok času s maloletým od leta 2016. Keďže rodičia sa na styku otca s dieťaťom nedokážu dohodnúť, je nevyhnutné, aby súd upravil rozsah styku. Navrhol, aby sa mohol s dieťaťom stretávať každý páry týždeň od piatka do nedele a osobitne počas vianočných a veľkonočných sviatkov a dva týždne nepretržite počas letných prázdnin. K uvádzaným výdavkom matky na dieťa a na bývanie uviedol, že sa zdajú neprimerané a k svojim k zárobkovým pomerom (550 eur mesačne z pracovného pomeru a 50% účasti v obchodnej spoločnosti) a výdavkom na bývanie (hypotéka, služby spojené s bývaním 333 eur mesačne), platí lízing na auto. Navrhol zvýšiť mu výživné na 150 eur mesačne, ktorú sumu považuje za primeranú, od právoplatnosti rozsudku.

(3) Rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 15P/1/2014-175 zo dňa 23.01.2015 bol schválenou dohodou rodičov maloletý zverený do starostlivosti matke, výživné sa otec zaviazal platiť sumou 130 eur mesačne, styk otca s maloletým ponechali rodičia bez úpravy. Maloletý mal v čase úpravy 7 rokov, navštevoval X. H. R.. K zárobkovým pomerom matka v konaní preukázala svoj príjem z podnikania daňovými priznaniami za rok 2013 s nulovou daňovou povinnosťou v priemere 131,66 eur mesačne, s dieťaťom bývala u svojich rodičov, vlastnila rozostavaný dom. Otec preukázal príjem rovnako z podnikania daňovými priznaniami za rok 2013 vo výške 379,38 eur mesačne v priemere mesačne, býval v byte svojej tety.

(4) Po vykonanom dokazovaní súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 12P/47/2018-321 zo dňa 29.04.2019 tak, že zvýšil otcovi výživné na 180 eur mesačne od podania návrhu a upravil styk otca s maloletým na každú prvú sobotu v mesiaci o deviatej do desiatej hodiny. Na odvolanie matky aj otca druhoinštančný súd rozsudok tunajšieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení okrem iného uviedol, že pri posúdení dôvodnosti návrhu na zvýšenie výživného mal súd prvej inštancie zistiť nielen súčasné príjmy, výdavky a majetkové pomery rodičov a porovnať ich s ich pomermi v čase ostatného rozhodovania, ale rovnako aj zistiť odôvodnené potreby maloletého a tieto porovnať s jeho potrebami v čase ostatného rozhodnutia o výživnom. Vo vzťahu k zmene úpravy styku otca s maloletým nebolo vykonané riadne dokazovanie na zistenie vzájomného vzťahu rodiča a dieťaťa a zistený optimálny model stretávania sa otca so synom do budúcnosti. Pre protichodnosť tvrdení otca a matky nariadil doplnenie dokazovania znaleckým dokazovaním.

(5) Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom rodičov, oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi, rozhodnutím súdu a obsahom spisu k predchádzajúcej úprave výživného a zistil nasledovný skutkový stav veci:

(5) Matka maloletého dňa 10.12.2018 vypovedala (v spojení s predloženými dokladmi), že príjem má z podnikania, poskytuje služby v oblasti finančného poradenstva a pred mesiacom sprevádzkovala predajňu SecondHand. V roku 2017 podľa daňového priznania vykázala príjem cca 614 eur mesačne, v roku 2018 odhadla príjem na cca 700 eur mesačne. V júli 2017 uzavrela manželstvo. Vlastní rodinný dom zaťažený hypotékou, so splátkami 334 eur mesačne, k tomu spotrebiteľský úver so splátkami 72 eur mesačne. Bývajú v ňom traja, aj s jej manželom. Manžel je zamestnaný, v súčasnosti je však už dlhší čas práceneschopný kvôli problémom s pľúcami, vlastnil rodinný dom, prednedávnom ho predal. Výdavky na maloletého spojené so začiatkom školského roka predstavovali do školy 80-100 eur, mesačne platí do školy do školského klubu detí poplatok 9 eur, na stravu v školskej jedálni 20 eur, maloletý navštevuje jazykovú školu, učí sa anglický jazyk, školné predstavuje za prvý polrok 96 eur, za druhý polrok 75 eur. Chodí na kurz sebaobrany (Kobukrav), ktorý vychádza na 30 až 50 eur mesačne podľa počtu tréningov (á 5 eur), doučovanie zo slovenského jazyka, jedna hodina stojí 8 eur, chodí do fitnessu za 20 eur mesačne. Po asi troch rokoch mu kúpila nový počítač, ktorý potrebuje do školy, kúpila mu bicykel po dvoch rokoch (v júni 2018 kúpený bicykel so stojanom za 198,98 eur), pretože narástol, v súčasnosti má 150 cm výšku, nohu č. 38, topánky potrebuje polročne. V novom dome mu zariadila nanovo detskú izbu, keďže predtým bývali u jej rodičov, kde zariadenie do detskej izby nemal. Maloletý sa s otcom videl naposledy asi v lete (2018), keď sa náhodou stretli v meste, inak asi pred tromi rokmi. Syn sa s otcom už ani nechce stretávať, lebo pred časom, keď sa aj stretávali, tak napr. sľúbil a neprišiel, alebo keď aj prišiel, zobral ho k starej matke a sám odišiel, syn však nie je zvedavý na starú matku, bol zvedavý na otca. Maloletý má predpísané okuliare (v roku 2017 kúpené za 220 eur), zúčastnil sa letného tábora (77 eur), matka mu zriadila bankový účet, na ktorý vkladá 10 eur + sporenie 20 eur mesačne, poistenie spojené so sporením 35 eur mesačne. Výdavky na bývanie (elektrina, voda, TV a internet) predstavujú cca 190 eur mesačne, k tomu splátky hypotéky 334,98 eur mesačne, matka ďalej spláca dva spotrebiteľské úvery. Za rok 2017 vykázala daňovým priznaním príjem 729 eur mesačne, za rok 2018 mala príjem podľa daňového priznania 163,23 eur mesačne. Pokles odôvodnila tým, že otvárala novú predajňu a zariaďovala kanceláriu, v tomto roku (2019) má príjem odhadom 800 eur mesačne (daňovým priznaním za rok 2019 vykázala príjem 205 eur mesačne). Manžel matky bol zamestnaný, s príjmom za január až september 2018 vo výške 647,84 eur v priemere mesačne, v októbri až decembri 2018 poberal nemocenské 640,80 eur mesačne.

V doplňujúcej výpovedi (01.07.2020) uviedla, že naďalej má príjem z podnikania, odhadom 1.400 eur mesačne brutto, s manželom hospodária spoločne, je konateľkou obchodnej spoločnosti patriacej jej manželovi, ktorý od roku 2019 podniká v stavebníctve. Za rok 2019 priznala podľa daňového priznania príjem v priemere 400 eur mesačne.

V daňovom priznaní za rok 2020 vykázala matka príjem 6.133,36 eur, výdavky 13.707,38 eur.

(6) Otec maloletého dňa 10.12.2018 vypovedal, že vlastní byt zaťažený hypotékou so splátkami 162 eur mesačne, auto zn. VW Polo nadobudnuté pred 4 rokmi na leasing so splátkami 130 eur mesačne. V byte býva so svojou partnerkou, ktorá zabezpečuje nákupy do domácnosti. Výdavky na bývanie podľa predložených dokladov predstavujú 118 eur mesačne. Je jedným z dvoch spoločníkov obchodnej

spoločnosti (založenej vo februári 2014), podľa svojho daňového priznania za rok 2017 mal príjem 299,25 eur v priemere mesačne (v zmysle potvrdenia o príjme pracoval v roku 2018 len 9 mesiacov), vo svojej spoločnosti vykazuje príjem cca 400 eur mesačne. Z daňového priznania otca za rok 2018 vyplýva priemerný mesačný príjem vo výške 290,76 eur. Z účtovnej závierky obchodnej spoločnosti za rok 2018 vyplýva zisk 2.195 eur (v roku 2017 vykázala spoločnosť zisk 4.888 eur). Tvrdil zdravotné problémy s chrbticou, poberal nemocenské asi 180 eur mesačne. Popri práci, ktorú robí, sa učil programovanie, v tomto smere má záujem si v budúcnosti zabezpečiť príjem k tomu zakúpil online 5 školení za 50 eur.

V doplňujúcej výpovedi (01.07.2020) otec uviedol, že medzičasom sa jeho pomery zhoršili, nakoľko sa zmenili pomery firmy, v ktorej pracoval, ktorá bola dodávateľom servisných služieb pre Orange. Je v čiastočnom pracovnom pomere s príjmom 140 eur mesačne. Je vyštudovaný v profesii účtovník, ukončil obchodnú akadémiu, ale v profesii nepracuje, nakoľko taká práca ho nebaví - jeho partnerka mu finančne vypomáha s platením výživného, spoločne hospodária. Nemá záujem pracovať napr. ako skladník, nakoľko má za to, že taká práca ho neposunie ďalej. Má záujem o oblasť informatiky, v kurze na prácu s počítačom naďalej pokračuje.

Otec je spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti (M-M Light, s. r. o., Dunajská Streda), spoločnosť ako subdodávateľ poskytovala inštalačné a servisné práce, vykonávané otcom ako zamestnancom na 1/4 úväzok. Spoločnosť za rok 2020 vykázala „výsledok hospodárenia“ 496 eur. Podľa potvrdenia o príjme (vystaveného zamestnávateľom - otcom v pozícii konateľa) mal otec v roku 2020 (okrem januára) príjem zo zamestnania v priemere 125,77 eur. Od marca t. r. otec nastúpil do plného pracovného pomeru v inej obchodnej spoločnosti v pracovnej pozícii údržbár - zásobovač, za marec mu bola vyplatená mzda 702,74 eur.

Z evidencie vozidiel poskytnutej zo strany ODI PZ Dunajská Streda vyplýva, že vo vlastníctve otca bolo evidovaných 6 vozidiel, od júla 2018 sú dve vozidlá vyradené z prevádzky, ostatné predal (v marci, apríli 2018, v októbri 2019 a v máji 2020). Je držiteľom vozidla zn. Volkswagen Polo.

(7) Maloletý počas núdzového stavu (Covid-19) nechodil na tréningy, športové aktivity neprebíhali, mieni s nimi opäť začať, medzičasom mu boli kúpené nové okuliare aj so silnejšími sklami. Vyučovanie v jazykovej škole absolvoval on-line, školné ostalo v pôvodnej výške. V priebehu konania mu matka založila stavebné sporenie 71 eur mesačne.

(8) (Pôvodný) Procesný opatrovník maloletého sa vyjadril, že otcom preukazovaný príjem sa javí dosť nízky, pričom súd má vo svojom rozhodnutí brať do úvahy predovšetkým záujem maloletého. Aktuálne ustanovený procesný opatrovník navrhol zvýšiť výživné otcovi podľa odôvodnených potrieb maloletého a schopností a možností rodičov.

(9) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. (§ 62 ods. 1 až 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine)

(10) Rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. (§ 63 ods. 1 zák. o rodine)

(11) Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. (§ 75 ods.1 zák. o rodine)

(12) Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov. (§ 78 zák. o rodine)

(13) Výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. (§ 76 ods. 1 zák. o rodine)

(14) Pri každej zmene výživného musí súd skúmať, či od ostatnej úpravy výživného nastala podstatná zmena pomerov, ktorá takúto zmenu výživného odôvodňuje a umožňuje. Zmenu pomerov musí súd posudzovať porovnaním pomerov, ktoré tu boli v čase vydania ostatného rozhodnutia o výživnom ku dňu rozhodovania o návrhu na jeho zmenu. V danom prípade tak súd porovnával pomery, ktoré tu boli v roku 2015, kedy bola naposledy upravená výška výživného s pomermi ku dňu podania návrhu, ku dňu odkedy matka žiada zvýšenie výživného a ku dňu rozhodovania v danej veci.

(15) Úlohou súdu pri rozhodovaní o zmene výživného je zistiť, či a v akom smere došlo k zmene pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom, v prípade kladného zistenia túto zmenu premietnuť do výšky výživného. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku. Zmena pomerov sa môže prejaviť subjektívne, teda okolnosťami na strane povinnej alebo oprávnenej osoby, alebo objektívne - vývojom životných nákladov. Ustanovenie § 78 ods. 1 zák. o rodine predpokladá výraznú zmenu tých okolností, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom (napr. zvýšenie alebo zníženie zárobku a iných príjmov, vyšší vek dieťaťa, rozšírenie alebo zúženie vyživovacej povinnosti povinného, a pod.). Zmena výšky výživného pre maloleté dieťa je pritom možná najskôr od času, kedy k takej zmene pomerov došlo, nie je rozhodujúca doba začatia súdneho konania.

(16) Maloletý F. je v súčasnosti vo veku necelých XX F.. V súdenom prípade u maloletého nastala zmena pomerov v tom, že je starší o viac ako šesť rokov, fyzicky aj duševne sa vyvíja, od poslednej úpravy výživného v januári 2015 došlo k zásadnej zmene pomerov, a to najmä na strane maloletého, ktorý postúpil na vyšší stupeň vzdelávania (II. stupeň základnej školy), má jednoznačne vyššie nároky na už aj základných odôvodnených potrebách. jednoznačne sa jeho odôvodnené potreby zvýšili. Matka má naňho výdavky bežné, a to výdavky na stravu, oblečenie, bývanie a s tým spojené služby (voda, kúrenie, elektrina, plyn, a pod.), tiež zvýšené pravidelné aj jednorazové (voľnočasové aktivity - športovanie, jednoznačne prospešné všestrannému vývoju dieťaťa; okuliare, s tým spojené kontrolné návštevy lekára, počítač, sporenie, poistenie). U oboch rodičov došlo k podstatnej zmene pomerov v ich príjmoch, obaja riešili bytovú otázku, splácajú hypotéky. Pokiaľ sa týka podielu na výžive maloletého, aj osobná starostlivosť o dieťa je mierou, ktorou sa ako rodič podieľa na výžive maloletého dieťaťa, čo však nie je prípad otca, ktorý sa inak ako výživným na starostlivosti o maloletého nepodieľa. Matka maloletého svoju vyživovaciu povinnosť vyvažuje sčasti aj svojou osobnou starostlivosťou a zabezpečením bývania a keďže otec nie, musí si ju plniť platením výživného, ktoré však musí byť primerané jeho možnostiam, ale aj schopnostiam. Otec navrhol zvýšenie na sumu ako bola určená v prvom (zrušenom) rozhodnutí,

matka navrhla v odvolacom konaní a na tomto návrhu zotrvala, sumu 270 eur. Rodičia ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemajú.

(17) Rodič majúci už trvajúcu vyživovaciu povinnosť s logickou perspektívou jej rastu (medzi vekom dieťaťa a nákladnosťou jeho potrieb existuje istá priama úmera v podobe obvyklého zvyšovania potrieb detí) musí pristupovať k vytváraniu si ďalších vyživovacích povinností s vedomím existencie (a aj potreby riadneho uspokojovania) tých skorších, a teda bez možnosti vytvárania si novou vyživovacou povinnosťou argumentu, pre ktorý by úvahy o zvýšení rozsahu skôr vzniknutej vyživovacie povinnosti nemali prichádzať do úvahy. Zvýšenie počtu osôb odkázaných výživou na výživou povinného rodiča kladie aj zvýšené nároky na jeho schopnosť riadne uspokojiť všetky takéto vyživovacie povinnosti. Nedostatočne uvážený vznik ďalších vyživovacích povinností treba považovať za jedno z možných neprímeraných majetkových rizík, ktoré na seba povinný berie. Plnenia skoršej vyživovacej povinnosti sa nemožno zbaviť, resp. vyhýbať s poukazom na potreby členov novej rodiny... (v znení rozsudku KS v Trnave č. k. 10CoP/5/2011-71 zo dňa 28.06.2011)

(18) Vyhodnotením vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že návrh na zvýšenie výživného je dôvodný a je potrebné zvýšiť výživné otcovi. Obaja rodičia medzičasom riešili bytovú otázku, splácajú úvery, ani jeden však nevykazuje príjem, umožňujúci znášať preukazované úverové zaťaženie, z čoho súd vyvodil, že obaja majú príjmy nad rámec vykázaných. V konaní otec síce vykázal slabý príjem (k tomu mal príjem z predaja svojich vozidiel), nepreukázal (ani netvrdil), že by mu nejaké dôvody bránili už skôr zabezpečiť si riadny, pravidelný a stály príjem, až v závere konania sa riadne zamestnal, preukázateľne bolo však v jeho možnostiach a schopnostiach zabezpečiť si príjem aspoň vo výške 700 eur mesačne, z čoho je potom schopný platiť maloletému výživné vo výške 180 eur, pričom súd otca zaviazal na platenie výživného v tejto výške od podania návrhu, keďže už v tom čase bolo zvýšenie výživného dôvodné. Takéto výživné spolu s prídavkom na dieťa a výživným od matky umožní uspokojiť odôvodnené potreby dieťaťa.

(19) Vyživovaciu povinnosť otcovi súd zvýšil spätne, a to od podania návrhu. Otcovi od podania návrhu do rozhodnutia o výživnom vznikol dlh 15 eur, keďže od prvého rozhodnutia súdu platiť výživné vo zvýšenej miere a splácal aj dlh na výživnom, ktorý zvyšok je povinný splatiť spolu s bežným výživným za mesiac máj.

(20) Rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane. (§ 36 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine)

(21) Podľa § 25 ods. 1 zák. o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Podľa ods. 2 ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť. Podľa ods. 4 ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

(22) Zo správy pedopsychológa (zo dňa 30.01.2019) po pohovore s maloletým vyplýva, že najbližšia v rodinných vzťahoch je mu matka, má vybudovanú k nej výraznú citovú väzbu ako zdroju lásky, istoty a bezpečia, k manželovi matky (otčima) má silnú kamarátsku väzbu a vníma ho ako zdroj istoty a bezpečia, svojho otca neprežíva ako súčasť rodiny, tvrdiac, že je preňho cudzí človek, nič o ňom nevie, nikdy sa s ním nehral, nikdy mu nepomáhal, nezaujímal sa oňho (podľa psychológa sa ukazuje otec ako zdroj vnútorných konfliktov maloletého). Vo svojej výpovedi pred súdom maloletý uviedol, že sa na svojho otca hnevá, lebo sa s ním nezaoberá, nevolá mu, odmietol dať otcovi druhú šancu, nechce sa s ním stretávať. Nepamätá sa na to, aký vzťah mal s otcom predtým. Naveľa privolil, že sa s otcom stretne na hodinu.

(23) Na zistenie skutočného záujmu maloletého a jeho vzťahu k otcovi súd nariadil znalecké dokazovanie v odbore psychológia, odvetvie poradenská psychológia. Zo záverov znaleckého posudku ustanoveného znalca zo dňa 11.11.2020 vyplýva, že maloletý svoju matku vníma ako absolútne vrúcnu a láskavú a

otca absolútne nepriateľského a odmietavého. Voči otcovi vo všetkých použitých metódach prezentuje plne negatívny, odsudzujúci a hostilný postoj a momentálne nemá záujem na zlepšenie vzťahu s otcom. Otec v súčasnosti vyjadruje úprimný záujem o opätovné nadviazanie a vybudovanie vzťahu so synom. Znalec poukázal na to, že deti bývajú veľmi dobrými pozorovateľmi, avšak oveľa horšími interpretátormi a je pravdepodobné, že maloletý si vnímaním atmosféry v rodine a rodinných hodnôt sám vyvodil subjektívny záver, že postoj v zmysle „dobrá matka“ a „zlý otec“ je preňho najvhodnejšou stratégiou na vyrovnanie sa s komplikovanou rodinnou situáciou. Tu je však úlohou dospelých pomôcť mu citlivo interpretovať komplikované rodinné vzťahy a pomôcť mu nájsť bezpečnú pozíciu v tejto zložitej situácii. Vzbudiť opätovný záujem maloletého o styk s otcom je možné vtedy, ak si všetci dospelí okolo neho (matka, otec, stará matka, starý otec a matkin manžel) uvedomia, že na zmene motivácie maloletého a odblokovaní jeho striktného odmietania styku musia spolupracovať. Znalec navrhol pre začiatok pozývať otca do spoločnej domácnosti matky a modelovať maloletému zmenu vo vzájomných vzťahoch. Odporúčal postupné zvyšovanie frekvencie spoločne stráveného času. Upozornil, že spočiatku môže byť maloletý zmätený a môže protestovať (veci, kým sa zlepšia, sa najprv zhoršia), ale pokiaľ dospelí budú „řahať za jeden povraz“ a budú konzistentní a trpezliví, po počiatočnom odpore sa maloletému uľaví a vzorce správania sa prebudujú. Pokiaľ zainteresovaní dospelí toto pochopia, nebude potrebné regulovať vzájomný styk súdom a mohol by ostať neobmedzený. Matka vedie maloletého len formálne k minimálnemu súdom určenému styku a nepodnecuje ho k tomu, aby prejavil aktívny záujem o otca, čím však svoju synovi škodí, nakoľko v ňom potláča jeho schopnosti v budúcnosti utvárať partnerské vzťahy i odpúšťať. K role rodičov poukázal znalec na to, že matka sa potrebuje zdokonaľiť v rodičovstve viac založenom na rovnocennosti a nie iba na rodičovskej autorite, svojím strachom syna izoluje a nátlakom spôsobuje, že dieťa sa učí klamať a predstierať; otec z dôvodu, že sa v minulosti sťahoval zo života svojho syna nemá vôbec zvládnuté rodičovstvo a nevyužil ani dve príležitosti, ktoré sa vyskytli počas vyšetrenia na nadviazanie a budovanie vzťahu so synom (pri stavbe scény, sľúbená jazda autom), otec sa musí naučiť svojho dospievajúceho syna povzbudzovať a nie podplácať, tak sa môže stať pre syna významnou a pozitívnou oporou dospievania. Vzťah maloletého k otcovi je aktuálne veľmi výrazne narušený a vzhľadom na ním manifestovaný a odmietavý postoj k otcovi je potrebné mu pomôcť citlivo interpretovať komplikované rodinné vzťahy a nájsť bezpečnú pozíciu v tejto zložitej situácii.

(23) K stretnutiam maloletého s otcom (riešeným v priebehu konania aj nariadením neodkladného opatrenia) procesný opatrovník uviedol, že sa s maloletým o tom rozprával, povedal mu, že je potrebné, aby sa stretával aj so svojim otcom a ak sa naňho hnevá, musia si to vydiskutovať. Navrhol upraviť styk v znení záverov znaleckého posudku spočiatku na jedenkrát v týždni po dobu aspoň 20 minút.

(21) V priebehu konania otec písomným podaním zo dňa 10.01.2019 podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal dočasnej úpravy styku s maloletým. Uviedol, že bezprostredne po pojednávaní (dňa 10.12.2018) sa otec snažil s matkou dohodnúť na stretnutí s dieťaťom, hoci aj za prítomnosti starého otca zo strany matky ustanoveného súdom za procesného opatrovníka v konaní, keď takýmto spôsobom sa snažil otec prekonať prirodzenú nedôveru maloletého, ktorá sa postupom času bez pravidelného styku otca s maloletým pochopiteľne vytvorila. Matka odmietla stretnutie otca s dieťaťom s poukazom na nezáujem dieťaťa s tým, aby sa otec najskôr skúsil zbližiť s dieťaťom telefonicky. Tu však snaha otca ostala bez úspechu. Poukázal na to, že matka navonok deklaruje, že nebráni v styku otca s maloletým, v skutočnosti však platí opak, resp. minimálne nerobí nič preto, aby napomohla stretnutiu otca s dieťaťom. Je toho názoru, že maloletý je významne dlhodobo ovplyvnený matkou. Matka nevyvíja žiadnu snahu v súvislosti s dosiahnutím stretnutia otca s dieťaťom. Otec pripúšťa, že za situáciu čiastočne môže aj on tým, že sa v uplynulých rokoch dôslednejšie nedomáhal ochrany svojich rodičovských práv, čo odôvodnil tým, že nechcel zraniť maloletého. Nie je však v záujme maloletého, že sa otec nedokáže s ním stretnúť ani na krátky čas, prípadne aj za účasti inej osoby, ktorej dieťa dôveruje. Otec si obratí o možnosť opätovne vybudovať stratenú dôveru maloletého a úplne od neho izolovaný, čo v konečnom dôsledku je v rozpore so záujmami dieťaťa. Súčasný stav vedie k prehĺbeniu odcudzenia medzi otcom a dieťaťom, čo môže spôsobiť nezvratiteľné škody a zanechať nepriaznivé stopy na psychike dieťaťa hlavne jeho vzťahu k obojmu rodičom.

(22) Podľa znalca otec má reálny záujem o rozvíjanie vzťahu s dospievajúcim synom. K stretnutiam otca s maloletým matka uviedla, že maloletý naďalej nechce ísť k otcovi, hoci mu sama túto možnosť ponúka aj mimo mesačných stretnutí. Na určené stretnutie s otcom je potrebné ho deň vopred pripravovať a po stretnutí odmieta o ňom rozprávať. Poukázala na to, že otec, hoci mal vedomosti o tom, že je maloletý v karanténe pre pozitívny test na koronavírus, počas toho obdobia sa nepokúsil s maloletým kontaktovať

ani len telefonicky. K podnetom znalca uviedla, že otca nemieni pozývať do jej domácnosti, nakoľko ju v minulosti fyzicky napadol a má z neho obavy. Podľa tvrdenia otca sa jeho styk s maloletým nerealizuje podľa aktuálneho súdneho rozhodnutia (prvá sobota v mesiaci v rozsahu troch hodín), maloletý vychádza k nemu v sprievode manžela matky, pár minút sa s otcom rozpráva, odmieta akúkoľvek aktivitu navrhovanú zo strany otca. Otec uviedol, že má záujem byť so synom aj sám, zobral by ho na obed alebo k autám, ktoré majú obaja radi.

(23) Vyhodnotením vykonaného dokazovania vo vzťahu k žiadanej úprave styku súd zistil, že je potrebné styk otca s dieťaťom upraviť, nakoľko rodičia sa sami dohodnúť nedokážu a neupravenie styku (ponechať ho podľa návrhu matky neobmedzený) by nebolo v záujme maloletého. Ako vyplýva zo záverov znaleckého posudku, hoci matka prezentuje, že nemá záujem obmedzovať stretnutia maloletého s otcom, nie je dostatočne aktívna v tom, aby maloletý zmenil svoj negatívny postoj. Na druhej strane je potrebné vytknúť aj otcovi slabé, až skoro žiadne prejavy záujmu o maloletého, alibisticky odôvodnené tým, že „aj tak z toho nič nebude ...“. Deti sú veľmi vnímavé osobnosti, aj maloletý vníma správanie a nastavenie rodičov jedného proti druhému (nielen verbálne, ale aj neverbálne), preto je najmä na rodičoch, aby pred maloletým neprejavovali animozitu vo vzťahu k druhému rodičovi. Od podania návrhu a teda riešenia striktného odmietania otca maloletým prešli skoro tri roky, maloletý za ten čas mal dostatok priestoru, aby sa za výdatnej súčinnosti matky zmenilo jeho správanie k otcovi a aby vzájomné stretnutia otca so synom pokročili na vyššiu úroveň. Matka v tomto smere nevyvinula žiadnu iniciatívu ani po oboznámení sa so zisteniami znalca, a zrejme ani dospelí okolo nej (manžel, jej otec), preto je potrebný zásah súdu, a tým je úprava rozsahu styku. Bolo preukázané, že záujem otca o stretnutia s maloletým je úprimný, stretnutia sú jednoznačne v záujme dieťaťa. U maloletého je nutné prebudovanie nastavenia, čo si vyžaduje značnú a jednosmernú podporu zo strany oboch rodičov. Otec má právo na to, aby sa s dieťaťom stretával a aby sa podieľal na výchove a starostlivosti oň, je však na ňom, aby mu maloletý opäť začal plne dôverovať. S prihliadnutím na požadované zvyšovanie frekvencie stretnutí (keďže jednomesačné stretnutia už prebiehajú dlhodobo, a nie sú efektívne) súd upravil styk častejšie, spočiatku na prvé dva mesiace každý týždeň v rozsahu jednej hodiny a následne pri predpoklade efektívnej spolupráce rodičov a rozvoja väzby otca s maloletým na väčší časový rozsah po dvoch týždňoch, aby mala priestor aj matka na vytváranie víkendového programu s dieťaťom. Pokiaľ obaja rodičia za spolupráce ostatných dospelých pomôžu maloletému (v znení záverov znalca) prebudovať „vzorce správania“, nebude potrebná časom súdna úprava styku.

(24) Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

(25) Trovy konania si bude znášať v zmysle cit. ustanovenia každý rodič sám, o znalečnom súd rozhodne samostatne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP) do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Krajský súd v Trnave cestou tunajšieho súdu (§ 362 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) - § 363 CSP.

Odvolanie možno odôvodniť (§ 365 ods. 1 CSP) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 CMP)

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením. (§ 44 CMP)

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z. z. (Exekučný poriadok)

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon rozhodnutia pre inú ako peňažnú povinnosť podľa § 370 a nasl. CMP.